

Het uitstrijkje anno 2016

In 2016 verandert het onderzoek van het uitstrijkje in het laboratorium: in plaats van controle op atypische cellen wordt bij het uitstrijkje allereerst gekeken naar HPV voordat de cellen worden onderzocht. Ook krijgen vrouwen vanaf 2016 bij de herinnering voor het bevolkingsonderzoek, de mogelijkheid een HPV-zelfafnameset aan te vragen. Baarmoederhalskanker is in de meeste gevallen het gevolg van een infectie met het Humaan Papillomavirus (HPV). Een zeer besmettelijk virus dat via seksueel contact wordt overgedragen. Een condoom verkleint de kans op besmetting, maar kan niet voorkomen dat het virus wordt overgedragen. Van de vrouwen krijgt 80% dit HPV in de loop van het leven. In de meeste gevallen ruimt het lichaam het virus na 1 tot 1,5 jaar vanzelf op.

POCT's in de praktijk

Om de diagnose 'urinewegsinfectie' te stellen, beveelt de NHG-Standaard aan om de urine te testen op nitriet, leukocyten en erythrocyten. Als een ervan positief is, wordt een dipslide geadviseerd. Dit wordt vaak gedaan met een urinestick, maar het beoordelen van kleurverandering op deze teststrip is subjectief en foutgevoelig. Zijn de point-of-care tests (POCT's) voor urine betrouwbare en gebruiksvriendelijke alternatieven?

Onderzoekers hebben 77 urinemonsters verzameld in 4 deelnemende huisartsenpraktijken in Nederland. Deze urinemonsters werden geanalyseerd met 6 verschillende POCT's (Uryxxon Relax, Urisys 1100, Clinitek Status, Aution 11, Aution Micro en Urilyzer) en vergeleken met de laboratoriumreferentie-

standaarden. De in het laboratorium gebruikte afkapwaarden van 25 leukocyten/ μ L en 10 erythrocyten/ μ L werden gehanteerd, en de POCT-urinesticks werden positief bevonden bij ten minste '1+'. Dit onderzoek toonde voor de nitriettest voor 5 van de 6 POCT's resultaten die volledig overeenkwamen met de referentiestandaard. Er was een hoge positief voorspellende waarde voor de aanwezigheid van leukocyten en erythrocyten bij de POCT's. De negatief voorspellende waarde was echter relatief laag voor de leukocyten- en erythrocytentest, zodat de afwezigheid van leukocyten en/of erythrocyten een urinewegsinfectie niet volledig uitsluit.

De deelnemende doktersassistenten vonden de POCT's gebruiksvriendelijk en hadden geen problemen om de testresultaten te verkrijgen. Van belang is

huisartsenpraktijk te laten doen. Een tweede verandering in het bevolkingsonderzoek is dat deze vrouwen baarmoederhalslijmvlies af kunnen nemen met een zelfafnameset (ZAS). Zo kan HPV alsnog getest worden in het laboratorium. In het IMPROVE-onderzoek wordt gekeken of de ZAS een goed alternatief is voor het huidige uitstrijkje.

Een kritische noot bij deze veranderingen is er ook. HPV wordt niet in alle gevallen van baarmoederhalskanker aangetroffen. Daarnaast wordt door het huidige uitstrijkje met allereerst cytologisch onderzoek ook baarmoederhalslijmvlieskanker ontdekt (50 x per jaar). Hierbij speelt HPV geen rol. ■

Marissa Scherptong-Engbers

www.nhg.org/themas/publicaties/preventie-bevolkingsonderzoek-baarmoederhalskanker
www.hpvzelfafname.nl

te vermelden dat dit onderzoek werd gesponsord door de 5 fabrikanten.

De POCT's lijken op basis van dit onderzoek een betrouwbare en gebruiksvriendelijke manier om urineonderzoek in de huisartsenpraktijk te verrichten. In dit onderzoek is echter niet onderzocht of de POCT's meerwaarde hebben boven visuele inspectie van de urinestick. Vergelijkend onderzoek tussen POCT's en urinesticks bij urinewegsinfectie moet nog plaatsvinden om na te gaan of dit in de praktijk de voorkeur heeft. ■

Esther Kuipéri

Schot MJ, et al. Analytical performance, agreement and user-friendliness of six point-of-care testing urine analysers for urinary tract infection in general practice. *BMJ Open* 2015;5:e006857.